T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2020/55
Karar No : 2020/10

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİ HAKKINDA KARAR

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 11/04/2019 tarih ve E:2019/19, K:2019/19 sayılı kararıyla;

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanı tarafından, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdari Dava Dairesinin 29/11/2018 tarih ve E:2018/537, K:2018/2568 sayılı, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Sekizinci İdari Dava Dairesinin 09/01/2019 tarih ve E:2018/1625, K:2019/31 sayılı, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi İkinci İdari Dava Dairesinin 06/07/2017 tarih ve E:2017/955, K:2017/1002 sayılı kararları ile Ankara Bölge İdare Mahkemesi Dokuzuncu İdari Dava Dairesinin 09/01/2019 tarih ve E:2018/1362, K:2019/29 sayılı, Konya Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 09/10/2018 tarih ve E:2018/1394, K:2018/1321 sayılı, İzmir Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdari Dava Dairesinin 14/02/2019 tarih ve E:2019/138, K:2019/99 sayılı, Samsun Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdari Dava Dairesinin 15/12/2017 tarih ve E:2017/1442, K:2017/1304 sayılı kararları arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenmesi nedeniyle,

"Aykırılığın, uyuşmazlığın çözümlenmesinde idari yargının görevli olduğundan bahisle işin esası incelenmek suretiyle verilen Gaziantep, İstanbul ve Erzurum Bölge İdare Mahkemesi ilgili Dava Daireleri kararları doğrultusunda giderilmesi gerektiği" görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştay'a gönderilmesi üzerine,

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve yasal düzenlemeler incelenerek gereği görüşüldü:

I- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A- GAZİANTEP BÖLGE İDARE MAHKEMESİ DÖRDÜNCÜ İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2018/537 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesinin 5.fıkrası uyarınca davacının sürücü belgesinin geri alınmasına ve idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

Batman İdare Mahkemesinin 05/12/2017 tarih ve E:2017/2002, K:2017/1858 sayılı kararının özeti:

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler" başlığını taşıyan 19. maddesinde,

"diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, … ehliyetin geri alınması, ... gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır." denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan "ehliyetin geri alınması"na ilişkin hükmün, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile yukarıda belirtilen şekilde yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği dikkate alındığında, davanın sürücü belgesi geri alma işlemine yönelik kısmının görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu,

Davanın idari para cezası ile ilgili kısmına gelince; sürücü belgesi geri alma işlemine yönelik kısmının görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, trafik idari para cezası yönünden görevli yargı yerinin belirlenmesinin, sürücü belgesi geri alma işleminden ayrı olarak değerlendirilmesi gerekmekte olup, trafik idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda son olarak 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun ile değişiklik yapıldığı, bu haliyle de idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun ile değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, davanın idari para cezası işlemine yönelik kısmının görüm ve çözümünde de adli yargı yerinin görevli olduğu,

gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdari Dava Dairesinin 29/11/2018 tarih ve E:2018/537, K:2018/2568 sayılı kararının özeti:

İdari işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler kural olarak idari yargı merciileri olmakla birlikte, yasama organının bir kanun ile idari işlemi adli yargının denetimine vermesi gibi istisnai durumlarda idari işlemlerden doğan uyuşmazlıkların idari yargı denetimi dışında kaldığı;

Trafik idari para cezalarından doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler 5326 sayılı Kanun'un 27/1. maddesi hükmü uyarınca sulh ceza mahkemeleri olmakla birlikte, gerek 2918 sayılı Kanun, gerekse 5326 sayılı Kanun hükümleri göz önüne alındığında, bir idari işlem olan sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemelerin idari yargı mercii olduğu;

Buna göre, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesinde yer alan; "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptal talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği" düzenlemesi de dikkate alındığında, dava konusu işlemlerden doğan uyuşmazlıkta İdare Mahkemesince işin esası incelenerek bir karar verilmesi

gerekirken, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde sulh ceza mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmesinde hukuki isabet görülmediği;

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 26/06/2018 tarih ve E:2016/5258, K:2018/3488 sayılı kararının da bu yönde olduğu gerekçesiyle Mahkeme kararı kaldırılarak, dosyanın işin esası hakkında karar verilmek üzere Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar verilmiştir.

B- ANKARA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ DOKUZUNCU İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2018/1362 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesi uyarınca davacının sürücü belgesinin geri alınması ve idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemin iptali istenilmiştir.

Eskişehir 2. İdare Mahkemesinin 08/11/2018 tarih ve E:2018/753, K:2018/803 sayılı kararının özeti:

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler" başlığını taşıyan 19. maddesinde, "diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ... ehliyetin geri alınması, ... gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır." denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan "ehliyetin geri alınması"na ilişkin hükmün, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği;

Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu;

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 30/11/2015 tarih ve E:2015/818, K:2015/829 sayılı kararının da bu yönde olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

Ankara Bölge İdare Mahkemesi Dokuzuncu İdari Dava Dairesinin E:2018/1362, sayılı kararının özeti:

İdare Mahkemesi kararının aynı gerekçe ve nedenle uygun görüldüğü ve istinaf istemine ilişkin dilekçede ileri sürülen iddiaların anılan kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte olmadığı gerekçesiyle istinaf isteminin reddine kesin olarak karar verilmiştir.

T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU
Esas No : 2020/55
Karar No : 2020/10

II- İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Davalar, davacıların yasal sınırın üzerinde alkol alarak araç kullandıklarından bahisle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48. maddesi uyarınca sürücü belgelerinin geri alınması ve idari para cezası ile cezalandırılmalarına ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

1- 5326 sayılı Kabahatler Kanunu:

Genel kanun niteliği

Madde 3- (Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır.

Yaptırım türleri

Madde 16- (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

Saklı tutulan hükümler

Madde 19- (1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır.

Başvuru yolu

Madde 27- (1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(2) Mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru, kararın kesinleşmesini engellemez; ancak, mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir.

(3) Başvuru, bizzat kanunî temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir

dilekçe ile yapılır. Başvuru dilekçesi, iki nüsha olarak verilir.

(4) Başvuru dilekçesinde, idarî yaptırım kararına ilişkin bilgiler, bu karara karşı ileri sürülen deliller açık bir şekilde gösterilir. Dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebep dayanaklarıyla gösterilir.

2- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu:

112. maddenin "Bu Kanundaki Suçlarla İlgili Davalara Bakacak Mahkemeler ve Yetkileri" başlıklı önceki hali:

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır.

112. maddenin 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun ile değişik "Sürücü Belgelerinin Geri Alınması ve İptalinde Yetki" başlıklı yürürlükteki hali:

"Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

..."

Trafik zabıtasının görev ve yetki sınırı ile genel zabıtanın trafik hizmetlerini yürütmeye ilişkin yetkisi:

Madde 6 – Trafik zabıtası ve genel zabıtanın görev ve yetki sınırı;

a) Trafik zabıtası:

(Birinci fıkra mülga: 17/10/1996-4199/4 md.)

Trafik zabıtası görevi sırasında karşılaştığı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir.

Mülki idare amirlerince, emniyet ve asayiş bakımından zorunlu görülen haller dışında, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dışında kullanılamaz.

b) (Değişik: 21/5/1997-4262/1 md.) Genel Zabıta:

Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.

3- 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun:

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

Madde 3/C- (Ek: 18/6/2014-6545/6 md.)

...

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

...

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek.

...

5. (Değişik:17/10/2019-7188/7 md.) Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletilir. İlgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

KONU İLE İLGİLİ DİĞER KARARLAR :

A- Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 11/04/2019 tarih ve E:2019/19, K:2019/19 sayılı kararında bahsi geçen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Sekizinci İdari Dava Dairesinin 09/01/2019 tarih ve E:2018/1625, K:2019/31 sayılı, Erzurum Bölge İdare Mahkemesi İkinci İdari Dava Dairesinin 06/07/2017 tarih ve E:2017/955, K:2017/1002 sayılı kararları da Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdari Dava Dairesinin 29/11/2018 tarih ve E:2018/537, K:2018/2568 sayılı kararı doğrultusundadır.

B- Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 11/04/2019 tarih ve E:2019/19, K:2019/19 sayılı kararında bahsi geçen Konya Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 09/10/2018 tarih ve E:2018/1394, K:2018/1321 sayılı, İzmir Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdari Dava Dairesinin 14/02/2019 tarih ve E:2019/138, K:2019/99 sayılı, Samsun Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdari Dava Dairesinin 15/12/2017 tarih ve E:2017/1442, K:2017/1304 sayılı kararları da Ankara Bölge İdare Mahkemesi Dokuzuncu İdari Dava Dairesinin 09/01/2019 tarih ve E:2018/1362, K:2019/29 sayılı kararı doğrultusundadır.

C-

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 23/12/2019 tarih ve E:2019/826, K:2019/803 sayılı kararı:

" ...

Somut olayda, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak sürücü belgesi geri alma tutanağı da düzenlendiği ve idari yargı yerinde dava konusu edildiği anlaşılmış ise de; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler" başlığını taşıyan 19. maddesinde, "diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ….. ehliyetin geri alınması, ... gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır" denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine

uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan "ehliyetin geri alınması"na ilişkin hükmün, 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile yukarıda belirtilen şekilde yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gözetildiğinde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılan uyuşmazlığın çözümünde, sürücü belgesi geri alma tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerinde açılan davanın bir öneminin bulunmadığı, davanın adli yargı yerinde görüleceği açıktır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen trafik para cezası ve sürücü belgesi geri alma tutanağının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile maddenin yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gibi idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye de yer verilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, ***idari para cezası ve sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde,*** *anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.*

..."

Uyuşmazlık Mahkemesinin, sürücü belgesinin geri alınması ve idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlere karşı açılan davaların, yukarıda belirtilen yakın tarihli kararında da yer alan gerekçeyle adli yargı yerinin görevinde olduğu yönünde istikrar kazanmış kararları bulunmaktadır.

T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2020/55
Karar No : 2020/10

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 27/01/2020 tarih ve E:2020/26, K:2020/1 sayılı kararı:

"...

Olayda, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak düzenlenen ve olumsuz görev uyuşmazlığının konusunu oluşturan sürücü belgesi geri alma tutanağı ile ilgili olarak; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler" başlığını taşıyan 19. maddesinde, "diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ….. ehliyetin geri alınması, …. gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır" denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan "ehliyetin geri alınması"na ilişkin hükmün, 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile yukarıda belirtilen şekilde yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

...

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen sürücü belgesi geri alma tutanağının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 12.7.2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20.maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinde yapılan değişiklik ile maddenin yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, ***sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde,*** *anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.*

..."

Uyuşmazlık Mahkemesinin, yalnız sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davaların görüm ve çözümünde de adli yerlerinin görevli olduğu yönünde istikrar kazanmış kararları bulunmaktadır.

Öte yandan, Mahkeme; **Hukuk Bölümünün 27/01/2020 tarih ve E:2020/35, K:2020/7 sayılı kararı**nda da belirtildiği üzere,

İdari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren bir kararın (aracın trafikten men edilmesine ilişkin işlem gibi.) da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde ise, idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görülmesi gerektiği görüşündedir.

T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2020/55
Karar No : 2020/10

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Başvuruya konu kararlar arasındaki aykırılığı, sürücü belgesinin geri alınmasına ve idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlere karşı açılan davalarda hangi yargı kolunun görevli olduğu hususu oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 158. maddesi ile, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak karara bağlama konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi yetkili kılınmış; aynı şekilde 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkeme olarak tanımlanmış ve aynı Kanun'un 28. maddesinde de, ilgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler Mahkeme kararlarına uymak ve geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevli kılınmıştır.

Bununla birlikte, Uyuşmazlık Mahkemesinin görevli yargı koluna dair verdiği kararların somut dosya haricindeki benzer dosyalarda bağlayıcılığı bulunmamakta olup aykırılığa konu uyuşmazlıklarda da, her iki (adli- idari) yargı düzeninin kendilerini görevli görmeleri sonucu bu konudaki yargı düzenleri arasındaki görev sorunu yıllar içerisinde çözümlenememiş ve bu tür uyuşmazlıklara her iki yargı düzeni de bakmaya devam etmiştir.

Bu nedenle, başvuruya konu kararlarda aykırılığı oluşturan, sürücü belgesinin geri alınmasına ve idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlere karşı açılan davalarda hangi yargı kolunun görevli olduğu hususunun çözümlenmesi, görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin kriterler, hukuki güvenlik ilkesi ile Uyuşmazlık Mahkemesinin aynı konuda verdiği kararların birlikte incelenmesini gerekli kılmaktadır.

İlgili mevzuat kapsamında, görevli yargı yerinin belirlenmesine ilişkin kriterlerin incelenmesi:

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 08/03/2000 tarih ve 4550 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle değişik 112.maddesinde; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı düzenlenerek sürücü belgelerinin sürekli geri alınması ve iptali yönünden trafik mahkemeleri bu mahkemelerin bulunmadığı yerde yetki verilmiş sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğu belirtilmesine karşın sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması yönünden görevli yargı yeriyle ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Maddenin yürürlükte olduğu dönemde, maddenin mefhumu muhalifinden sürücü belgelerinin geçici süreyle geri alınmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu yorumu yapılarak bu uyuşmazlıklar ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine 5560 sayılı Kanunla eklenen sekizinci fıkrası uyarınca sürücü belgelerinin geçici süreyle geri alınmasına dayanak fiil nedeniyle trafik para cezası da verilmiş ise ehliyetin geçici süreyle geri alınması ve trafik para cezası verilmesine yönelik işlemlerin iptali istemiyle açılan

davalar idari yargıda görülmüştür.

2918 sayılı Kanun'un 112. maddesi daha sonra 6495 sayılı Kanun ile başlığı da birlikte değiştirilmek suretiyle yeniden düzenlenmiş ve "Sürücü Belgelerinin Geri Alınması ve İptalinde Yetki" başlığı altındaki madde metninde, "sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması" yaptırımını da kapsayacak şekilde "sürücü belgelerinin geri alınması" ifadesi kullanılmış, sürücü belgesinin geri alınması yaptırımının tesisinde yetkili kişi ve yerler belirlenmiş ve bu düzenleme ile Kanun'un 6. maddesinde sayılan görevliler ve trafik tescil kuruluşlarının tesis ettiği sürücü belgesinin geri alınması yaptırımı dışında kalan diğer sürücü belgesinin geri alınması yaptırımı kararlarının doğrudan doğruya sulh ceza mahkemelerince verileceği hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla; anılan maddenin yeni haline göre Kanun'un 6. maddesinde sayılan görevliler ve trafik tescil kuruluşları tarafından tesis edilen sürücü belgesinin geri alınması yaptırımına karşı açılacak davalarda idari yargı yerlerinin görevli olduğu yorumunda bulunulamayacağı açıktır.

Öte taraftan; 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde değişiklik yapan 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesinin gerekçesinde kanun koyucu tarafından; *"4/11/2004 tarihinde yürürlüğe giren 5252 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un "Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi" başlıklı 7nci maddesi ile kanunlarda, "hafif hapis" ve "hafif para" cezası olarak öngörülen yaptırımlar, idari para cezasına dönüştürülmüştür. Buna paralel olarak mevcut kanunda hafif para cezası veya hafif hapis cezası öngörülen ihlaller için taslakta idari para cezası öngörülmüş ve sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması konusundaki yetki trafik zabıtasına verilmiştir.*

30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile trafik suçları kabahat kapsamına dahil edilmiş ve idari yaptırımlara ilişkin başvuru ve itiraz yolu belirlenmiştir.

Yine, 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Hakkında Kanun, 23/03/2005 ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'la, 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Yapılan düzenlemelere paralel olarak madde metninde gerekli düzenlemeler yapılmıştır..." denilmek suretiyle, sürücü belgesinin geri alınmasına neden olan fiillerin de içinde bulunduğu trafik suçları açısından 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiği hususundaki iradenin ortaya konulduğu görülmektedir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesi ile bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtilerek genel kanun niteliği vurgulanmış; 16. maddesinde yaptırım türleri belirlendikten sonra 19. maddesinde ehliyetin geri alınmasına ilişkin hükümlerin ilgili kanunda değişiklik yapılıncaya kadar saklı tutulduğu belirtilmiş ve 27. maddesinde ise yaptırımlara karşı başvuru yolu gösterilerek idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali

talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış ve bu haliyle özel kanununda idari yargının görevli olacağı belirlenmiş işlemler ayrık tutulmuştur.

Olayımızda, 2918 sayılı Kanun'un 6. maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller kapsamında tesis edilen sürücü belgesinin geri alınması yaptırımının kamu otoritesi kullanılarak kamu görevlileri tarafından tesis edilmesi gibi nitelikleri dikkate alındığında idari işlem niteliğinde olduğu söylenebilirse de; mevzuatımızda, bazı idari işlemlerin, kanun koyucunun iradesiyle adli yargının denetimine bırakıldığı görülmektedir. Anayasa Mahkemesinin benzer bir konuda verdiği, 26/12/2013 tarih ve E:2013/68, K:2013/165 sayılı kararda da değinildiği üzere, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değilse de, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı bir neden ve kamu yararının bulunması hâlinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir.

Bu duruma göre 2918 sayılı Kanun'un 6. maddesinde belirtilen görevliler ile trafik tescil kuruluşlarının tesis etmiş olduğu ehliyetin geri alınmasına yönelik yaptırımlar hariç diğer ehliyetin geri alınması yaptırımının uygulanmasında doğrudan sulh ceza mahkemelerinin genel yetkili ve görevli kılındığı 5326 sayılı Kanun'da idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulmasının öngörülmesi gibi hususlar göz önüne alındığında, kanun koyucunun iradesinin Kanun'un 6. maddesinde belirtilen görevliler ile trafik tescil kuruluşlarının tesis etmiş olduğu ehliyetin geri alınması yaptırımına karşı açılacak davaların da adli yargı merciilerinde görülmesi yönünde olduğu değerlendirilmiştir. Söz konusu yaptırımlara karşı açılacak davaların adli yargı yerinde görülmesinin; yargı yolu belirsizliğini gidererek aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenip karara bağlanmasının kamu yararına daha uygun olduğu kuşkusuzdur.

Sürücü belgesinin geri alınmasına ve idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlere karşı açılan davaların, her iki yargı düzeninde de görülmesinin hukuki güvenlik ilkesi yönünden değerlendirilmesine gelince:

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri arasında sayılan hukuk devletinin en önemli unsurlarından birisi "hukuki güvenlik ilkesi"dir. Hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde ve uygulamasında bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Buna göre hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleşebilmesini sağlamak üzere; hukuki belirlilik, hukuki istikrar ve hukuki öngörülebilirlik olarak adlandırılan üç alt ilke bulunmaktadır.

Belirlilik ilkesi, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermeyi ifade etmektedir. Belirlilik ilkesi, yalnızca yasal belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği de ifade etmektedir. Yasal düzenlemeye dayanarak erişebilir, bilinebilir ve öngörülebilir olma gibi niteliksel

gereklilikleri karşılaması koşuluyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirlilik sağlanabilir.

Hukuki güvenlik ilkesinin gerçekleşmesini sağlamaya yönelik bir diğer ilke olan hukuki istikrar ilkesi, hukukun sistem olarak devamlılığını ve var olan kuralların ve uygulamasının istikrarlı olmasını ifade etmektedir.

Hukuki öngörülebilirlik ise, kişilerin, kuralların ve idari ve yargısal uygulamaların ne tür sonuçlar doğurabileceğini öngörerek ve planlayarak yaşamlarını sürdürebilmesini sağlar. Kuralların, uygulamanın ve mahkeme kararlarının birlikte öngörülebilir olması durumunda anılan alt ilke gerçekleşmiş olur. Öte yandan, anılan ilke, hukuki bir uyuşmazlığın çıktığı durumlarda, uyuşmazlıkla ilgili kararı oluşturacak olan mahkeme veya hakimin önceden belirli olması ve uygulayacağı usulün de genel olarak belirli ve önceden bilinebilir olmasını gerektirir.

Nitekim bu gerekliliğin, yargı makamları nezdinde hak arayanlar açısından öngörülen, Anayasa'nın 36. maddesinde, "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz." şeklinde ifadesini bulan hak arama hürriyeti ile de bağlantılı olduğu açıktır.

Bu nedenle, aynı konuda farklı yargı kollarının kendisini görevli görerek uyuşmazlıkların esasını incelemesi durumunun hukuki güvenlik ilkesine aykırılık oluşturduğu açık olup, hak arama hürriyeti kapsamında itiraz etme/dava açma hakkını kullanan kişilerin bu konuda oluşan beklentilerinin korunması ve dolayısıyla hukuki güvenlik ilkesinin gereği olarak ve içtihat birliğinin sağlanması amacıyla idari yaptırıma konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren bir kararın bulunmaması halinde, geri alma niteliğine bakılmaksızın sürücü belgesinin geri alınması ve idari para cezası verilmesine ilişkin işlemlere karşı açılan davalarda adli yargı yerlerinin görevli olduğunun kabulü gerekmektedir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin aynı konuda verdiği kararların incelenmesine gelince:

Adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrar kazanan kararları, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinin yeni hali uyarınca aykırılığın giderilmesine konu sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin uyuşmazlıkların adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği yönündedir.

Sonuç olarak;

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca bugüne kadar verilen kararlar, aykırılığın giderilmesi istemine konu benzer nitelikteki uyuşmazlıkların görüm ve çözümü görevinin idari yargı yerine ait olduğu yönünde ise de; 2918 sayılı ve 5326 sayılı Kanun hükümleri ile hukuki güvenlik ilkesi yönünden yukarıda yapılan açıklamalar ve Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrar kazanan kararları birlikte değerlendirildiğinde, geri alma niteliğine bakılmaksızın sürücü belgesinin geri alınması yaptırımına karşı açılacak davalarda, adli yargı merciinin görevli olduğu, bu haliyle, sürücü belgesinin geri alınması ve idari para cezası yaptırımına karşı adli yargı merciine başvurulabileceği sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, aykırlığın, adli yargı merciilerinin görevli olduğu yönündeki kararlar doğrultusunda

giderilmesi gerekmektedir.

III- SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle; Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, yukarıda belirtilen gerekçe ile "davanın görev yönünden reddi" kararları doğrultusunda giderilmesine, kesin olarak, 17/02/2020 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY

X- 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Genel Kanun Niteliği" başlıklı 3. maddesinde; bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, diğer genel hükümlerinin ise idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı, "Yaptırım Türleri" başlıklı 16. maddesinde; kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu, "Saklı Tutulan Hükümler" başlıklı 19. maddesinde; diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümlerin, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı olduğu, "Başvuru Yolu" başlıklı 27. maddesinde; idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptal talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği hükümlerine yer verilmiş, bu maddenin gerekçesinde de, bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinin, "Bu Kanundaki Suçlarla İlgili Davalara Bakacak Mahkemeler ve Yetkileri" başlıklı eski halinde; "Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılır." düzenlemesi yer almakta olup, söz konusu hükmün yürürlükte olduğu dönemde 'sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması' işlemleri ile ilgili davalar yasa hükmü ile adli yargı denetimi dışında bırakılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 112. maddesinin, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun ile değişik; "Sürücü Belgelerinin Geri Alınması ve İptalinde Yetki" başlıklı yürürlükteki yeni halinde; "Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza

mahkemeleri karar verir." düzenlemesi yer almaktadır.

2918 sayılı Kanun'un yukarıda bahsi geçen; "Trafik Zabıtasının Görev ve Yetki Sınırı ile Genel Zabıtanın Trafik Hizmetlerini Yürütmeye İlişkin Yetkisi" başlıklı 6. maddesinde; "Trafik zabıtası görevi sırasında karşılaştığı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir, mülki idare amirlerince, emniyet ve asayiş bakımından zorunlu görülen haller dışında, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dışında kullanılamaz, trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinin değiştirilen halinde de, Kanun'un 6. maddesinde sayılan görevliler ile trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği haller hariç tutularak, diğer hallerde sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemelerinin karar vereceği vurgulanmıştır.

Bu durumda; 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde, 6495 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik, 5326 sayılı Kanun'un yukarıda bahsi geçen 19. maddesinde yer alan; "diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümlerin, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı olduğu" hükmü çerçevesinde yapılan değişiklik olmayıp, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin kollukça tesis edilen işlemler halen idari yargının denetimi altındadır.

2918 sayılı Kanun'un 6. maddesinde sayılan görevliler nitelikleri itibarıyla idarenin ajanı olup, yürürlükteki mevzuat kapsamında idarenin kendilerine verdiği yetki çerçevesinde icra ettikleri işlemlerin de idari işlem niteliğinde olduğunda kuşku bulunmamaktadır.

İdare Hukuku öğretisinde idari işlem; idarenin İdare Hukuku alanında gördüğü hizmet ve faaliyetlere ilişkin hukuksal sonuç yaratmaya yönelik irade açıklaması olarak tanımlanmakta olup, kamu gücüne dayalı olarak tesis edilmeleri, kesin ve icrai olmaları, resen icra edilebilmeleri ve hukuka uygunluk karinesinden yararlanabilmeleri de idari işlemlerin diğer özelliklerini oluşturmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı Yolu" başlıklı 125. maddesinde; idarenin her türlü işlem ve eylemine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiş olup, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinde idari dava türleri; idari işlemlerden doğan iptal davaları, idari işlem ve eylemlerden doğan tam yargı davaları ile idari sözleşmelerden doğan davalar olarak düzenlenmiştir.

İdari işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler kural olarak idari yargı merciileri olmakla birlikte, yasama organının bir kanun ile idari işlemi adli yargının denetimine vermesi gibi istisnai durumlarda idari işlemlerden doğan uyuşmazlıklar idari yargı denetimi dışında kalmaktadır. Trafik idari para cezalarından doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler 5326 sayılı Kanun'un

T.C.
D A N I Ş T A Y
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU
Esas No : 2020/55
Karar No : 2020/10

27/1. maddesi hükmü uyarınca sulh ceza mahkemeleri olmakla birlikte, gerek 2918, gerekse 5326 sayılı Kanun hükümleri göz önüne alındığında, bir idari işlem olan sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemelerin idari yargı mercii olduğu tartışmasızdır.

Buna göre, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesinde yer alan; "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptal talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği" düzenlemesi de birlikte değerlendirildiğinde, uyuşmazlığın çözümü görevinin idari yargıya ait olduğu, konuya ilişkin Uyuşmazlık Mahkemesi kararları ve adli yargı mercileri önünde çok sayıda dosya bulunmasının bu durumu değiştirmeyeceği sonucuna varılarak, aykırılığın Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdari Dava Dairesinin 29/11/2018 tarih ve E:2018/537, K:2018/2568 sayılı kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.